

ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΙΑΤΙΚΑ ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ

ΤΟΥ ΑΔΦΘΝΟΥ ΝΤΩΝΤΕ

I

Παραμονή των Χριστουγέννων σε μία μεγάλη πολιτεία της Βαυαρίας. Μέσ' απ' τους κάτασπρους από το χιόνι δρόμους άντχει ο θόρυβος των άμαξών και των σημάτων, ενώ το πλήθος στριμώνεινε χαρούμενο στα λαχαροπλαστεία και στ' άλλα καταστήματα. Το βράδυ άπλώνεται σιγά-σιγά. Έκει κάτω, πίσω από τους μεγάλους δημοτικούς κήπους, φαίνεται άκονια ο ήλιος που βασιλεύει, κατακόκκινος μέσ' απ' την καταχνιά, ενώ δλόκληρη ή πόλις ετοιμάζεται με εθθημία, μ' ένθουσιασμό να γιορτάση τα Χριστούγεννα. Μα τα έφρετινά Χριστούγεννα δεν εν' απ' τα συνηθισμένα. Βρισκόμαστε στο έτος 1870, στο Γαλλογερμανικό πόλεμο δηλαδή, και οι Βαυαροί, μαζί με τους άλλους Γερμανούς, έχουν καταγάγει στο μέτωπο μεγάλους θριαμβούς. Γι' αυτό εινε τάση ή χαρά τους κι' ο ένθουσιασμός τους. Χριστούγεννα!... Χριστούγεννα!... 'Ός κι' αυτοί άκονια οι Έθραίοι της πόλεως γιορτάζουν... Νά π. χ. ο γέρο-Αβγουτος Κάν, ο όποιος, αυτή τη στιγμή, στήριζει τρέχοντας τη γωνία του εΓαλάζιου Σταφυλιού. Ποτέ τα μάτια του, που μοιάζουν σαν της νυφίτσας, δεν έλαμπαν όπως άποψε! 'Από το ξεφτυλισμένο μαντί του κρέμεται μ' ένα σκοινί ένα μικρό καλάθι γεμάτο ως πάνω, σκεπασμένο με μία πετσέτα, από την όκωια έξέχει ο λαμύς μιας μπιουλίας και ένα κλαδί από έλατο...

Τι διάβολο λογαριάζει να κάνει με δλ' αυτό ο γέρο-τοκογλύφος; Μήπως σκοπεύει κι' αυτός να γιορτάση τα Χριστούγεννα; Μήπως σκοπεύει να συγκεντρώση τους φίλους του και την οικογένειά του για να πιη εις ύγειάν της Γερμανικής πατρίδος; Μα όχι!... 'Όλος ο κόσμος ξέρει πως ο γέρο-Καν δεν έχει πατρίδα. 'Η πατρίδα του εινε το χαρτονομικό του... Δεν έχει επίσημη ούτε οικογένεια, ούτε φίλους... Οι μόνοι γνωστοί που έχει εινε οι όρειλάται του... Τα παιδιά του, οι σνέταυροι του μάλλον, έχουν φύγει από τριών μηνών μαζί με το στρατό. Κάδουν τώρα εμπόριο εκεί κάτω, στο μέτωπο. Πουλούν κονιάκ, άγοράζουν τα ρολόγια των στρατιωτών και τα βράδια των μαχών πηγαινούν κι' άδειάζουν τις τσέπες των σκοτωμένων στρατιωτών. 'Ο γέρο-Κάν, επειδή ήταν πειά περασμένος στα χρόνια, δεν μπόρεσε ν' ακολουθήση τα παιδιά του κι' έμεινε στη Βαυαρία... Μα κι' εδω κάνει χρυσές δουλειές με τους Γάλλους αιχμαλώτους. Περιφέρεται διαρκώς γύρω απ' τις κατασκήνωσες τους κι' αγοράζει τα ρολόγια τους, τις χαρτίτσες τους, τα μεταλλικά τους. Μπαίνει μέσα στα νοσοκομεία και πλησιάζοντας στα κρεβάτια των πληγωμένων, τους ρωτάει με τα λίγα γαλλικά που ξέρει:

— Έχετε τιμωτά για μπιουλία ;
Και νά, κι' αυτή τη στιγμή, αν τρέχη ισοσ γρήγορα με το καλάθι κάτω απ' το χέρι, το κάνει γιατί το στρατιωτικό νοσοκομείο κλείνει στις πέντε. Θέλει να το προλάβη άνοιχτό, γιατί δυο Γάλλοι τον περιμένουν μέσα σ' αυτό το μεγάλο άμυρο κτίριο, με τα νικηλιωτά και μικρά παράθυρα...

Σαν άρχισε να τραγουδά δυνατά το παλιό τραγούδι της Προβηγκίας!...

II

Οι δυο αυτοί Γάλλοι ονομάζονται Σαλβέτ και Μπερνταντόν. Εινε δυο πεζοί κληνοί, κι' οι δυο από το ίδιο χωριό της Προβηγκίας, που είχαν καταταχτεί στον ίδιο λόχο και είχαν πληγωθεί από την ίδια όδδα. Μονάχα που ο Σαλβέτ είχε μεγαλειότερη άνοχη και είχε άοχιση τώρα να σπώνεται και να κάνει μερικά βήματα από το κρεβάτι του προς το παράθυρο. 'Ο φτωχός όμως ο Μπερνταντόν δεν μπορούσε να γιαιρητή κι' άδυνατούσε κι' έσπινε ήμέρα με την ήμέρα. Γι' αυτό κάθε φορά που μιλάει για την πατρίδα του και το γυρισμό του σ' αυτή, ένα θλιμμένο χαμόγελο διαγράφεται στα χείλη του, όπου υπάοχει περι-

όστερη έγκαρτέρησι παρά έλπίδα. Σήμερα ωστόσο έχει έμφυγωθεί κάπως, σκεπτόμενος την όφρα έορτή των Χριστουγέννων, ή όποια κάτω στις πεδιάδες της πατρίδας του μοιάζει με μία χαρούμενη φωτιά, άναμμένη στη μέση του χειμώνα. Θυμάται το σχολαίμα απ' τη λειτουργία του μεσουκτιού, την έκκλησία στολισμένη και φωτισμένη, τους δρόμους του χωριού κατακόκκινους, γεμάτους κόσμο, έπειτα το τραπέζι στο σπύτι, το γλέντι, και ψυθούζει μελαγχολικά στον σύντροφό του :

— 'Αχ! φτωχέ μου Σαλβέτ, τί θλιβερά Χριστούγεννα θα κάνουμε αυτό το χρόνο!... Νά είχαμε τουλάχιστον ν' αγοράζαμε κανένα μικρό χριστόφωμο και καμιά μπιουλία κρασί...

Και καθώς ο πληγωμένος μιλάει για το χριστόφωμο και για το κρασί, τα μάτια του λάμπουν... Μα πως να τ' αγοράσουν; Δεν έχουν πειά οι δυοτραχιμένοι τίποτε... Ούτε χορμάτα, ούτε ρολόγια... 'Ο Σαλβέτ έχει βέβαια άκονια κρημμένο μέσ' στη ραφή του σκακκιού του ένα χαρτονομίωμα των πένητα φράγκων, μα αυτό το φλάει για την ήμέρα που θ' άπελεθερωθούν και για τα έξοδα που θα κάνουν στην πρώτη ταβέρνα της Γαλλίας, που θα συναντήσουν μικρόστά τους... Αυτό το χορμάτα εινε τόσο άφορτος!... 'Όστόσο ο φτωχός Μπερνταντόν εινε τόσο άφορτος!...

Ποιος ξέρει αν θα μπορεση ποτέ να σπκοθή για να ξαναγορήση στην πατρίδα του... Και μία που μπορούν τώρα να περάσουν μαζί δημοφα τα Χριστούγεννα, γιατί να μην έπωφεληθούν της εικαρίας ;

Τότε, χωρίς να πη τίποτε στον συμπατριώτη του, ο Σαλβέτ έβλεπε τη ραφή του άμπεχονού του κι' έδγαλε από μέσα στο χαρτονομίωμα. Κι' όταν ο γέρο-Κάν πήγε, όπως κάθε πρωί, να κάνει τη βόλτα του στις αίθουσες του νοσοκομείου, ύστερ' από μακρές συζητήσεις οε χαμηλή φωνή, του έδαλε στο χέρι το χαρτονομίωμα, που ήταν ζαρωμένο και κτηρηνισμένο, που μύριζε μεταρούτι και ήταν κηλιωμένο με άμα.

Από εκείνη τη στιγμή ο Σαλβέτ έπήρε μισηρωίδες ύφος. 'Ετριβε τα χέρια του και γελοσσε όλομόναχος, κνιτάζοντας τον Μπερνταντόν.

Και τώρα που το βράδυ πέφτει, στέκεται στο παράθυρο παραμονεύοντας, με το μέτωπο κολλημένο στα τζάμια, ως τη στιγμή που βλέπει μέσ' στο μισοσκάταδο το γέρο-Κάν να φτάνη λαχανιασμένος, κρατώντας ένα μικρό καλάθι στο χέρι.

III

'Η καμπάνες όλων των έκκλησιών της πόλεως, που χτυπούν για τη λειτουργία του μεσουκτιού, άντηχούν πένθημα μέσ' στο νοσοκομείο. 'Η μεγάλη αίθουσα εινε σιωπηλή, φωτισμένη μόνο απ' τις μικρές λάμπες που εινε κρημισμένες στο ταβάνι.

— Κοιμάσαι, Μπερνταντόν ; άκούγεται έξαφνα ή φωνή του Σαλβέτ μέσα στη σιωπή.

Σιγά-σιγά, στο μικρό τραπέζι κοντά στο κρεβάτι του φίλου του, ο Σαλβέτ είχε άποσσει μία μπιουλία κρασί του Λίνεα κι' ένα χαρτωμένο χριστόφωμο, στη μέση του όποιου εινε κερφομένο ένα κλαδί από έλατο.

'Ο πληγωμένος, άκούγοντας τη φωνή του φίλου του, άνοιγει τα μάτια του, τα μελανιασμένα απ' τον πυρετό. Κάτ' απ' το άδειαο φως, που ρέχουν ή λάμπες και το φεγγάρι μέσ' από τα νικηλιωτά παράθυρα, βλέπει τις ετοιμασές του φίλου του και τριέπει τα μάτια του, ξαφνισμένος...

— Έβίνα, πατρίδα, του λέει ο Σαλβέτ... Έβίνα να γιορτάσουμε... 'Ετσι κανεις δεν θα μισρήει να πη δα πέρασαν τα Χριστούγεννα χωρίς να τα γιορτάσουμε...

Και με φροντίδες μητέρας τον άνασπώνει στο κρεβάτι του... 'Επειτα γεμίζει τα ποτήρια και όδπει το ψωμί.

ΦΥΡΔΑΝΗ-ΜΙΓΔΑΛΗ

ΑΝΑΚΑΤΩΜΕΝΟΣ Ο ΕΡΧΟΜΕΝΟΣΙ...!

Ο νέος δημοτικός γιατρός και τα έγκώμια της Ψαλίδας. Τα χάλια ενός σχολείου. Χαλίκια και λαγοπέδρα. Η Νίκη και ο λαός της πρωτεύουσας κλπ.

Η έπαρχιακές έφημερίδες ήταν άλλότες, πρὸ 40-50 ετών, άπειρες, άναριθμητες. Κάθε πόλις είχε και την έφημερίδα της. Και κάθε έφημερίδα ήταν άληθινός μαλαξός, όπως έγγραφετο. Άσυνταξίες, άσυνταξίες, υπερβολές, τερατολογίες, άνακατωμένους ὁ έρχόμενος. Τόδο μερικά άποσπάσματα :

Άπό τόν «Κόπανο» τών Τριγκάλων :

«Μετὰ χαράς είδομεν τόν διορισμόν τού κ. Α. Γ. ὡς δημοτικῶν ιατροῦ. Ἄλλὰ πρὸς τί τά τόσα έγκώμια τῆς Ψαλίδας ἀπὸ τῆς ένγνωστῆς ἢ ικανότητος τού κ. Γ. έκτιμηθεὶς δεινῶς ὑπὸ τῆς ένταῦθα κοινότητος ; Δίαιτί τὰ τρεχάματα τού άντιπάλου του έδωρηθήσαν ὡς δλιγατέρας προσοχής ἅξια ἀπάνται μίας τοιαύτης ὠτορείε ; Σὺν κύρ «Θανάση!...».

Άπό τὴ «Θεσσαλιώτιδα» τῆς Καρδίτσας :

«...Έρωτήσαντες τούς παρισταμένους μαθητάς διατί δέν σαρῶνομαί τὸ σχολεῖο, μᾶς ἀπήνησαν ὅτι δέν έχουν σκούπες (σάρῶθρα). Τσοῦτῃ τῷ ἤ έν τῷ σχολεῖῳ τοῦτο ἀκαθαρσία, ὥστ' ἐνόμισέ τίς, ὅτι πρὸ ἀνημονεύτων χρόνων δέν έχει θεθεὶ σάρῶθρον ἕκ εἰ. Οὐδέν ἄξιον λόγου παρετήρησαμεν έν αὐτῷ, πλὴν ἐνός μαυροπίνακος ἀνηχημένου, μερικὰ χαλίκια ἐπὶ τῆς δασκαλοκαθίδρας και τινος πόδας λαγοῦθ, χρησιμεύοντας έννοεῖται διά τόν καθαρισμόν τού πύνακος».

Άπό τήν «Αληθεῖαν» τῆς Τήνου :

«...Ἄλλ' ὁ λαός τῆς πρωτεύουσας ὅστις πάντοτε ἀναδεικνύεται Νικητῆς δίαιτί τῷ ὄντι πρέπει εἰς λαόν μεγαλόφρονα και ἀνεξάρτητος οἶος ὁ «Αθηναϊκός νά φέρῃ τὸ ὄνομα Νίκη!».

Άπό τήν Πόλιν έρχομαί δηλαδή και στήν κορφὴ κανέλλα!

Σὲ λίγο τσουγκρίζουν κ' άρχίζουν να μιλοῦν γιά τὴν πατρίδα τους...

«Εσαι, σιγά-σιγά, ὁ Μπεναντίν ἔμφροῦνεται και ἢ ὄνης του παίρνει μὲ τρυφερὴ ἔμφραση... Ένα σοφὸ ἀνιμνήσιον περιῶν άπό τὸ μυαλό του... Και, σὲ μὲ στιγμή, παρακαλεῖ τὸ σύντροφό του νά του τραγουδίση έν' άπό τὰ Χριστουγεννιάτικα τραγούδια τῆς πατρίδας τους...»

«Ο Σαλδὲτ δέν θέλει τίποτε ἄλλο και τὸ λέει : — Λέγε λοιπόν, ποὶ θέλεις ; Τὸν «Ξένος ἢ τούς «Τρεῖς Μάγους» ἢ τὸν «Άγιὸ Ἰωσήφ» ;...»

«Όχι, τὸ ἄπαντὰ ὁ Μπεναντίν, θέλω τούς «Βοσκούς»... Ἄυτό τραγουδοῦσαμε πάντοτε στό σπίτι...»

Κι' ἄμεσος ὁ Σαλδὲτ ἀρχίζει να σιγοτραγουδάῃ... Ἐίχε φτάσει πειὰ στήν τελευταία στορφή τὸ τραγουδιό, ἐκεῖ ποὶ οἱ βοσκοὶ, ἀφοῦ προσκύνησαν τὸ νεογέννητο Χριστὸ μέσ' στό σταβλὸ κ' ἄφρασαν στή γάτνη αὐγὰ φρέσκα και τυρά, ζητοῦν τὴν ἄδεια ἀπό τὴν Παρθένο νά φύγουν.

Καὶ τραγουδαῖ : Κι' ἡ Παναγία τούς κραίνει : — Ἐμπρός, βοσκοὶ, εἰν' ὦρα, εἰν' ὦρα περασμένη, γυρίστε μέσ' στή χώρα...

Μά τὴν ἰδια στιγμή ὁ φτωχὸς Μπεναντίν γλιστρᾷ και πέφτει βαρῆς ἀπάνω στό μασίλιό του... Ὁ σύντροφός του, μὲ τὴν ἰδία πὸς τὸν ἔπιρε, τὸν φωνάζει και τὸν σκουντάει. Μά ὁ πληγωμένος μένει ἀκίνητος και τὸ μερὸ κλαδί ἀπό τὸ ἐλάτι, καθὸς βρίσκειται ἀπάνω στό σεντόνι του, μοῖζεται μὲ τὸ πόδινο κλαδί ποὶ βάζουν ἔπάνω στοῦς νεκρούς... Ὁ Σαλδὲτ κατ'άλλα... Ὁ φίλος του είχε πεδάνει... Τότε, κλαίγοντας πικρά, μεθυσμένος ἄτ' τὸ κρασί και τὸ μεγάλο του πόνο, ξαναρχίζει μὲ θινατή φωνή, μέσ' στή σιωπὴ τὸ νοσοκομείου, τὸ παλιὸ τραγούδι τῆς Προδηγιαίας :

— Ἐμπρός, βοσκοὶ, εἰν' ὦρα... Γυρίστε μέσ' στή χώρα...

ΑΛΦΟΝΣΟΣ ΝΤΩΝΤΕ

ΜΙΚΡΑ ΠΑΡΑΜΥΘΙΑ

99 ΚΑΙ ΕΝΑΣ 100!...

Μιά φορά κ' Έναν καιρό ήταν Ένας φοβερός ληστής. Ὁ ληστής αὐτός είχε σκοτώσει 99 ἀνθρώπους σὲ χρόνια ποὶ βρισκόταν σὲ κλαῖος. Ὅλο αὐτὸ τὸ αἷμα τοῦ βάρβαρου τὴν ψυχὴ κ' ἀποφάσιζε νά ἔξαγορήσει τὰ φοβερά του κριμάτια. Πῆγε λοιπόν σ' Έναν πνευματικὸ νά ξεμολογηθῆ καὶ νά ρωτηθῆ τί πρέπει νά κάνει γιά νά τὸ συχωρεθῶν τὰ ἁμαρτήματά του.

Ὁ πνευματικὸς, σάν ἄκουσε τὰ φοβερά του κριματήματα, τὰ ἔχασε. Πρῶτη φορά ἄκουσε ἀνθρώπο μετ' ὅσες ἁμαρτίες. Δέν μπορούσε λοιπόν νά βρῆ τί κανὸνα νά τοῦ ὀρίση. Καὶ γιά νά ξεπλᾷξῆ κατῷ του τράβηξε ἀπὸ τὸ ἔξαι ποὶ ἔκανε Ένα ἀναμμένο δαυλὶ και τοῦ λέει :

— Πάρε αὐτὸ τὸ δαυλὶ και πήγαινε σ' Ένα σταυροδρόμι, σὲ μακρινὸ μέρος, ποὶ νά μὴν εἶνε χωριὸ κοντά. Ἐκεῖ ν' ἀνοίξῃς Ένα παγάδι και δακλα σ' αὐτὸ νά φτεῖνης τὸ δαυλὶ. Ὅποιος διαδάτης περᾶ νά τοῦ δῖνης νερὸ νά πῖνη και ὅταν ἰδῆς τὸ δαυλὶ νά βγάλῃ βλαστάρια, τότε ἡ ἁμαρτία σου θά συχωρεθῶν.

Πῆρε ὁ ληστής τὸ δαυλὶ, περᾶτῃσε ὥστε και μέρες κ' ἔφτασε τέλος σ' Ένα σταυροδρόμι. Ἔσκαψε ἐκεῖ, ἔφτασε Ένα παγάδι, φτεῖνε και τὸ μοσκαμμένο δαυλὶ πλάι, κ' ὅποιος περνοῦσε τοῦ ἔδινε νά πῖν νερὸ. Ἐτσι ὅλοι οἱ στρατοκόποι ἐπυλογοῦσαν τὸν καλὸ ἀνθρώπο ποὶ βρόθηκε ἐκεῖ νά τὸς ὀρίσει.

Στὸ μέρος αὐτὸ ἔμειν' ὁ ληστής δ' ἑὸ χρόνια, τρία, πέντε. Ἀρῶσιζε πάντα τὸ ὄψ διαδάτες και ποτὶ ἔξε και τὸ δαυλὶ. Μά ἔκείνο, ὅτι μόνον δέν ἔβγαλε βλαστάρια, ἀλλὰ και μωσάσιες...

Καμιά φορά πέσασ' ἀπὸ κεῖ Ένας καβαλλάρης, ποὶ τ' ἄλογο του ἔτρεξε σάν ἀστρατῆ. Ὁ ληστής, σάν τὸν εἶδε νά ἔρχεται ἀπὸ μακριά, στάθηκε στή μέση τὸ ὄδρου γιά νά τὸν σταματήσῃ και νά τοῦ ὀρίση νερὸ. Ἄπλωσε λοιπόν τὰ χέρια του και μπόδισε τὴ διάσῃ τοῦ ἄλογο. Ὁ καβαλλάρης, ποὶ βιαζόταν νά φύγῃ, τοῦ εἶπε ἄγρια :

— Σκοπιμισῶν ἀπὸ κεῖ νά πάω στή δουλειά μου γιατί βιάζομαί... — Λίγο νερὸ πῆς, τοῦ λέει ὁ ληστής, κ' ἄει τὸ καλὸ... Ἐκείνος θυμὸς θυμὸς περυσότερο. Σήκωσε τὸ καπιτῆ και χτύπησε τ' ἄλογο του θινατά. Τ' ἄλογο προγγᾶξε πέρα και στήν ὀρη του παρέσυρε και τὸ ληστῆ και τὸν ἔρριξε κάτω !

Σάν σηκώθηκε ὁ ληστής είχε πειὰ ἀνάγει τὸ αἷμα του. Δέν κρατιόταν. Βγάξῃ λοιπόν τὸ πιστόλι του και σημαδεῖν τὸν καβαλλάρη φωνάζοντας :

— Ἐγενήντα ἐνιά κ' Ένας ἑκατό!...

Πυροβολεῖ τὴν ἰδια στιγμή και τὸν σκοτώνει ! Τρέχει ἴστερα, τραβᾷ τὸ σκοτωμένο στήν καλὴ του και τὸν κρῖνει κάτω ἄτ' τὸ στρώμα του ὥσπου νά πάρῃ ἡ νύχτα και νά τὸν ὀρῆ σὲ καμια σπλιά. Βγαίνοντας ὅμως ἔξω τὸ κοντόβραδο, τί βλέπει; Τὸ δαυλὶ είχε βγάλει ὅμορφα βλαστάρια!... Μποῖνει πάλι στήν καλὴ του ὁ ληστής, ψάχνει τὸν σκοτωμένο καβαλλάρη και βρῖσκει στή μέση του, σὲ μὲ πετσένια ζῶνη, κάτι χαρτιά. Κι' ἐπειδὴ αὐτὸς δέν μπορούσε νά τὰ διαδάσῃ, τὰ παίρνει και γράμμη γιά τὸν πνευματικὸ.

— Ἄτὸ κ' αὐτὸ ἔκαμα, τοῦ λέει. Μοῦ φούσκωσε τὰ πλειόνια και δέν μπόρεσα νά κρατηθῶ. Τοῦδωσα μὰ και τὸν σκότωσα. Μά τὴν ἰδια στιγμή, πατὰ μου, τὸ δαυλὶ φύτρωσε κ' ἔβγαλε ὅμορφα βλαστάρια !

Θάψαμε μ' ἄτ' αὐτὰ ὁ πνευματικὸς. Παίρνει τὰ χαρτιά τοῦ καβαλλάρη, τὰ διαδάει και λέει τὸ ληστῆ :

— Ξέρεις τί ήταν αὐτὸς ποὶ σκότωσες ; Ένας σπιόνος, Ένας προδότης, ποὶ πῆγαινε νά χαλᾷση μὰ πολιτεία. Σκότωσες αὐτόν, μὰ γλύτωσες χιλιάδες ψυχές. Γι' αὐτὸ βλάστησε τὸ δαυλὶ και συχωρεθῆναι ἡ ἁμαρτία σου...

Τὸ παραμῦθὶ θέλει νά πῆ πὸς ἡ προδοσία ἐνὸς ἡμεγαλειτέρο ἄτ' ὅλα τ' ἀνθρώπινα κριμάτια.

Γ. Μ.

Ἡ Γέννησις τοῦ Σωτήρος (Ἀνάγκυρον σὲ καὶ τοῦ Ἄγ. Ἰωάννου, στήν Πιστορία)

